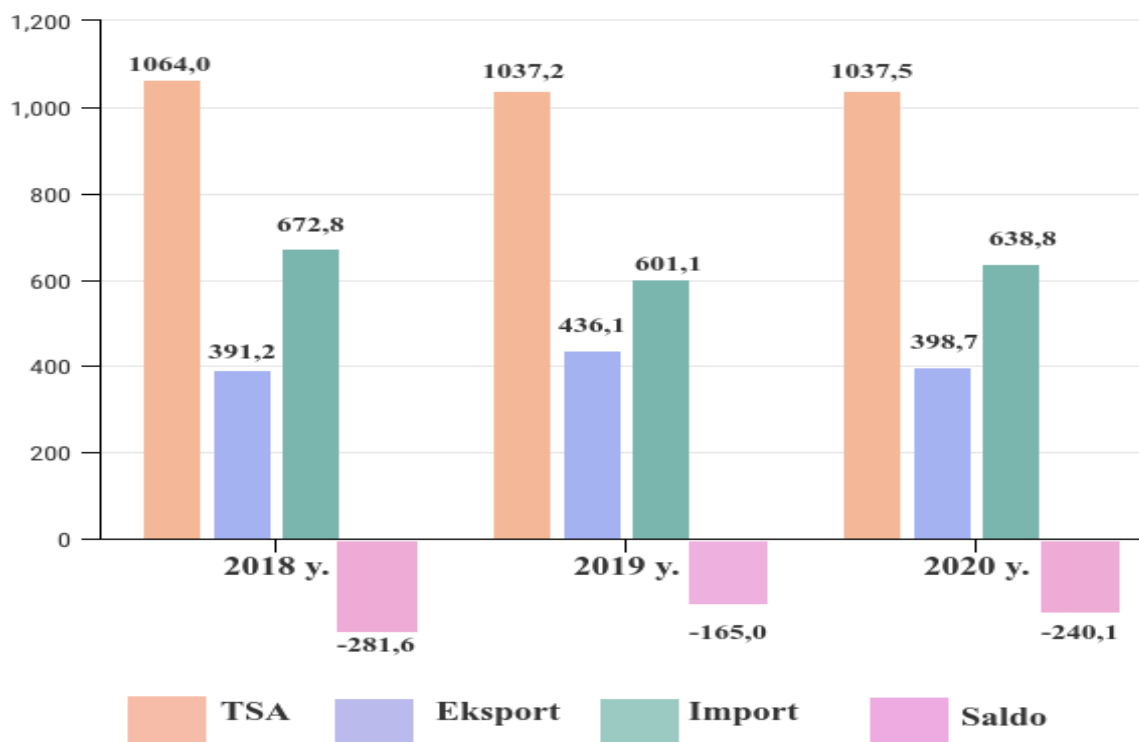

FARG'ONA VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI
(2020-yil yanvar-sentabr oylari uchun dastlabki ma'lumot)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o'z ta'sirini o'tkazadi.

2020-yil yanvar-sentabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 1037,5 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 0,2 mln. AQSh dollariga ko'paydi yoki 100 % ga teng bo'ldi.

Ma'lumot uchun: O'zbekiston Respublikasi tovarlar tashqi savdosi statistika ko'rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o'rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o'rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o'z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlar XSST bo'yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o'rtasida o'tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 398,7 mln. AQSh dollariga (8,6 % ga kamaydi) va import hajmi 638,8 mln. AQSh dollariga (o'sish sura'ti 106,3 %) yetdi. Hisobot davrida – 240,1 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**FARG'ONA VILOYATI BILAN TASHQI SAVDO
AYLANMASIDA ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO'GAN
DAVLATLAR**
(2020 yil iyul-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)

Top-8 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Xitoy Xalq Respublikasi	250,9	48,1	202,7	24,2
Rossiya Federatsiyasi	239,2	116,5	122,8	23,1
Qozog`iston	162,7	24,7	138,0	15,7
Qirg`iz Respublikasi	112,3	88,6	23,7	10,8
Turkiya	52,8	27,7	25,1	5,1
Turkmaniston	23,4	4,7	17,7	2,3
Tojikiston	22,8	9,1	13,7	2,2
Koreya Respublikasi	22,1	5,6	16,5	2,1

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Fargona viloyatning, jahonning 77 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Xitoy Xalq Respublikasida (24,2 %), Rossiya Federatsiyasida (23,1 %), Qozog`istonda (15,7 %), Qirg`iz Respublikasida (10,8 %), Turkiyada (5,1 %), Tukmanistonda (2,3 %), Tojikistonda (2,2 %) va Koreya Respublikasida (2,1 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston Tojikiston va Turkmaniston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Koreya Respublikasi va Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, XXR (250,8 mln. AQSh dollari), Rossiya Federatsiyasi (239,1 mln. AQSh dollari), Qozog`iston Respublikasi (162,8 mln. AQSh dollari), Qirg`iziston (112,3 mln. AQSh dollari),

Turkiya (52,8 mln. AQSh dollari), Turkmaniston (23,4 mln. AQSh dollari) va Tojikiston (22,8 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 13 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI
DINAMIKASI**
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	247,8	291,5	250,8
Eksport	86,7	79,7	48,1
Import	161,1	211,8	202,7
Saldo	-74,4	-132,1	-154,6
Rossiya Federatsiyasi	292,7	198,6	239,1
Eksport	98,6	100,4	116,5
Import	194,1	98,2	122,6
Saldo	-95,5	2,2	-6,1
Qozog`iston	220,5	122,4	162,8
Eksport	65,8	40,5	24,8
Import	154,7	81,9	138,0
Saldo	-88,9	-41,4	-113,2
Qirg'iz Respublikasi	62,7	120,7	112,3
Eksport	32,5	89,2	88,6
Import	30,2	31,5	23,7
Saldo	2,3	57,7	64,9
Turkiya	41,6	77,8	52,8
Eksport	24,6	45,0	27,7
Import	7,2	20,0	13,7
Saldo	-1,9	-10,2	-4,6

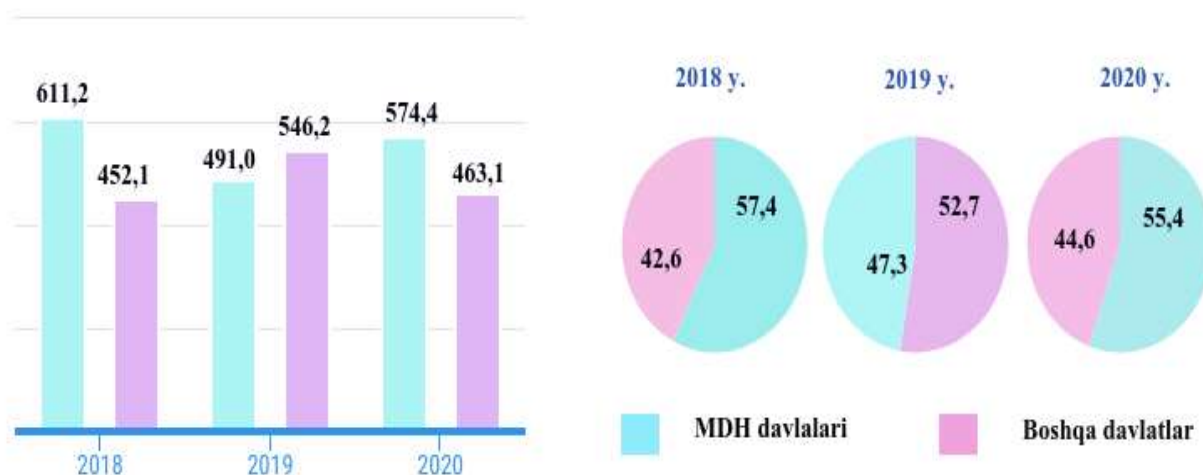
Turkmaniston	9,1	6,0	23,4
Eksport	0,5	0,7	4,7
Import	8,6	5,3	18,7
Saldo	-8,1	-4,6	-14,0
Tojikiston	12,5	29,8	22,8
Eksport	5,3	9,8	9,1
Import	7,2	20,0	13,7
Saldo	-1,9	-10,2	-4,6
Koreya Respublikasi	19,8	22,5	22,2
Eksport	4,7	4,2	5,7
Import	15,1	18,3	16,5
Saldo	-10,4	-14,1	-10,8
Polsha	16,5	19,0	18,2
Eksport	15,4	13,3	17,3
Import	1,1	5,7	0,9
Saldo	14,3	7,6	16,4
Germaniya	15,8	20,6	15,8
Eksport	1,5	0,6	1,2
Import	14,3	20,0	14,6
Saldo	-12,8	-19,4	-13,4
Niderlandiya	2,85	2,0	14,3
Eksport	0,05	0	0,02
Import	2,8	2,0	14,3
Saldo	-2,7	-2,0	-14,2
Afg'aniston	3,8	8,1	11,3
Eksport	3,8	8,1	11,3
Import	0	0	0
Saldo	3,8	8,1	11,3
Misr	1,72	9,5	7,1
Eksport	1,7	9,1	7,1
Import	0,02	0,4	0,05

Saldo	1,68	8,7	7,1
Bangladesh	14,2	8,1	6,4
Eksport	14,2	8,1	6,4
Import	-	-	-
Saldo	14,2	8,1	6,4
Ukraina	7,4	9,6	6,1
Eksport	3,4	6,2	4,4
Import	4,0	3,4	1,7
Saldo	-0,6	2,8	2,7
Hindiston	12,2	3,2	5,9
Eksport	0,2	0,2	1,2
Import	12,0	3,0	4,7
Saldo	-11,8	-2,8	-3,5
Litva	5,3	9,5	5,8
Eksport	1,4	0,4	1,1
Import	3,9	9,1	4,7
Saldo	-2,5	-8,7	-3,6
Singapur	-	1,8	5,5
Eksport	-	-	5,5
Import	-	1,8	-
Saldo	-	-1,8	5,5
Italiya	4,9	3,8	5,5
Eksport	0,4	0,5	0,2
Import	4,5	3,3	5,3
Saldo	-4,1	-2,8	-5,1
Belarus	4,4	3,3	4,9
Eksport	2,4	1,4	3,0
Import	2,0	1,9	1,9
Saldo	0,4	-0,5	1,1

FARG'ONA VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLAR DINAMIKASI*(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari, ulushi, % da)*

Viloyatimizda tashqi savdoni qo'llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-sentabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 55,4 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019-yilga nisbatan 17,0 % ga oshgan.

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020-yil yanvar-sentabr oylarida 2019-yilning mos davriga nisbatan kamaydi (-15,7 % ga) va jami TSA dagi ulushi 44,6 % ni tashkil etdi.

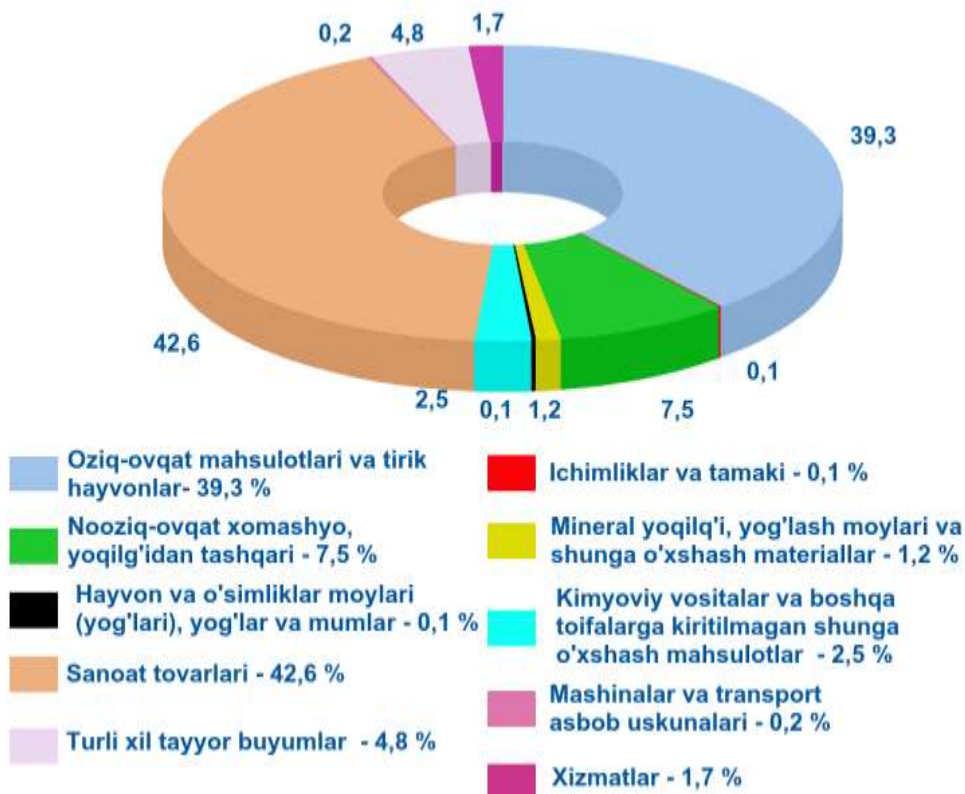
FARG'ONA VILOYATNING EKSPORTI (2020-yil yanvar-sentabr)

Joriy yilning yanvar-sentabr oylarida viloyatning eksportyorlar soni 593 tani tashkil etib, ular tomonidan 398,7 mln. AQSh dollari qiymatidagi (2019-yilning mos davriga nisbatan 8,6 % ga kamaydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 91,9 % ni tashkil etib, ular asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (42,6 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (39,3 %), noziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari (7,5 %) hamda kimyoviy vositalar (2,5 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

XSST BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2020 yil yanvar-sentabr, ulushi, % da)

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020 yil yanvar-sentabr)

XSST tarkibi	Min. AQSh dollari			MDH davlatlari			Boshqa davlatlari		
	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da
Jami eksport	398,7	91,4	100	252,5	101,5	100	146,2	78,1	100
shu jumladan:									
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	156,9	84,3	39,3	145,6	87,7	57,7	11,3	56,6	7,7
Ichimliklar va tamaki	0,25	5,9 m	0,1	0,05	102,8	0,02	0,2	100	0,2
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	30,0	198,9	7,5	21,7	2,5 m	8,6	8,3	133,4	5,7

Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	5,0	29,7	1,2	3,7	43,1	1,5	1,2	15,1	0,8
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,6	199,8	0,1	0,5	183,0	0,2	0,05	100	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	10,2	6,4 m	2,5	9,3	5,8 m	3,7	0,9	79,3m	0,6
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	169,7	85,2	42,6	49,9	100	19,8	119,8	80,3	81,9
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	0,8	147,5	0,2	0,7	166,1	0,3	0,1	84,8	0,1
Turli xil tayyor buyumlar	18,7	210,1	4,8	18,1	2,1 m	7,1	0,6	102,9	0,4
Xizmatlar	6,7	85,3	1,7	2,9	63,9	1,1	3,8	114,4	2,6

Boshqa mamlakatlarga eksportning yo'nalishi bo'yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlari hissasiga to'g'ri kelmoqda, keyingi o'rinlarda eksport hajmi bo'yicha asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari, turli xil tayyor buyumlar hamda mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallarga to'g'ri kelmoqda.

2020-yil yanvar-sentabr oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko'rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o'zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta'kidlash joizki, 2019-yilning yanvar-sentabriga nisbatan, mashina va asbob-uskunalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlaridan tashqari barcha tovar guruhlarida pasayish kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr,% da)

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:	32,7	42,7	39,3
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar			
Ichimliklar va tamaki	3,3	3,5	7,5
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	5,4	3,8	1,2
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,0	0,1	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,5	0,4	2,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	54,7	45,6	42,6
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	0,1	0,1	0,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	1,8	2,0	4,7
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	1,5	1,8	1,7
Xizmatlar	32,7	42,7	39,3

XSST BO`LIMI BO`YICHA MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020 yil yanvar-sentabr)

XSST bo`limi nomi	Mln. AQSh dollari	2019-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	169,1	86,0
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	9,3	384,6
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	0,01	87,3
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	1,4	9,6
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	0,09	107,1 m
Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	0,3	5,7 m
Tamaki va tamaki mahsulotlari	0,01	11,8 m
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari		
To`qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	7,2	125,4

Hayvonlar va o`simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	0,5	95,0
Metall rudalari va metall parchalari	3,0	112,3
Qog`oz massasi va makulatura	2,3	103,8
Moy olinadigan urug`lar va mevalar	16,0	673,3
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	4,9	29,3
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar		
O`simlik moylari va yog`lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	0,6	199,8
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,3	68,8 m
Organik kimyo moddalari	0,3	302,5
O`g`itlar	8,4	701,3
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	0,2	2,4 p
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
To`qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o`xshash mahsulotlar	160,0	82,3
Metaldan tayyorlangan buyumlar	1,6	13,2 m
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	6,8	187,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari		
Avtomobillar	0,4	137,1
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblar va ularning ehtiyot qismlari	0,2	2,1 m
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	10,8	235,7
Poyabzal	4,5	187,5
Har xil tayyor buyumlar	3,5	174,0
Xizmatlar		
Transport xizmatlari	5,5	96,5
Safarlar (turizm)	0,2	28,5
Telekommunikatsiya, axborot va kompyuter xizmatlari	0,1	100
Moliyaviy xizmatlari	1,0	83,3

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR
EKSPORTINING HAJMLAR
(2020 –yil yanvar-sentabr)**

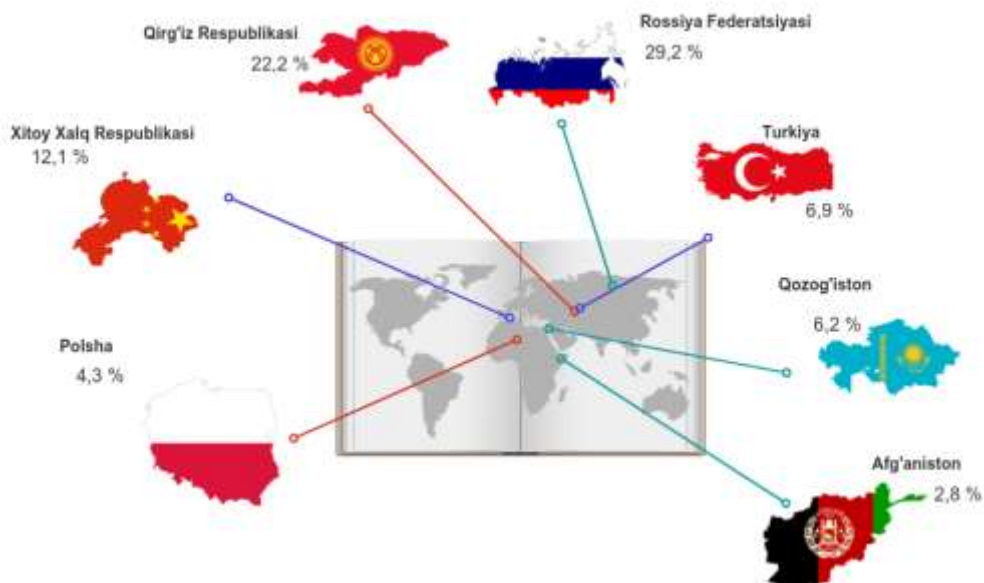
So'nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2018-yil yanvar-sentabridan 53,6 % dan 2020-yil yanvar-sentabriga nisbatan 63,3 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 46,4 % dan 35,2 % ni tashkil etdi.

2020-yilning yanvar-sentabriga oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo'yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (29,2 %), Q`riz Respublikasi (22,2 %), Xitoy Xalq Respublikasi (12,1 %), Qozog`iston (6,2 %), Turkiya (6,9 %), Polsha (4,3 %), Afg'aniston (2,8 %), Tojikiston (2,3 %) va Misr (1,8 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 87,8 % foizni tashkil etmoqda.

VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI
(2020-yil yanvar-sentabr,% da)

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Xitoy Xalq Respublika ning ikki pog'onaga tushishi hisobiga, Qirg'iz Respublikasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2019-yining mos davriga nisbatan 53 davlatdan 60 davlatga ko'paydi.

FARG'ONA VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORT HAJMI VA O'SISH SURA'TLARI (yanvar-sentabr)

Davlatlar	Mln.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	100,4	116,5	101,8	122,7	1	1
Qirg'iz Respublikasi	89,2	88,6	2,7 m	99,4	2	2
Xitoy Xalq Respublikasi	79,7	48,1	92,1	60,4	3	3
Turkiya	45,0	27,7	183,2	61,5	4	4

Qozog'iston	40,5	24,8	61,6	61,2	5	5
Polsha	13,3	17,3	85,9	130,2	6	6
Afg'oniston	8,1	11,3	2,1 m	140,4	8	7
Tojikiston	9,8	9,1	186,3	92,5	7	8
Misr	9,1	7,1	5,3 m	78,1	9	9
Bangladesh	8,1	6,4	56,6	79,2	10	10
Koreya Respublikasi	4,2	5,7	88,8	134,0	12	11
Singapur	0	5,5	-	100	20	12
Turkmaniston	0,7	4,7	162,9	6,3 m	19	13
Ukraina	6,2	4,4	181,4	70,9	11	14
Belarus Respublikasi	1,4	3,0	58,3	214,6	16	15
Vyetnam	4,1	1,6	91,9	38,6	13	16
Cehiya	1,0	1,4	76,8	136,8	18	17
Marokesh	2,0	1,3	2,2 m	67,8	14	18
Portugaliya	1,4	1,3	87,8	96,4	17	19
Belgiya	2,0	1,2	120,8	61,9	15	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari, yengil sanoat va shunga o'xshash materiallar, material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari hamda turli xil tayyor buyumlar kiradi.

FARG'ONA VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2020 - yil yanvar-sentabr, mln.AQSH dollari)

XSST tarkibi	Qirg'iz Respublikasi		Rossiya Federatsiyasi		XXR		Turkiya	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	89,2	88,6	100,4	116,5	79,7	48,1	45,0	27,7

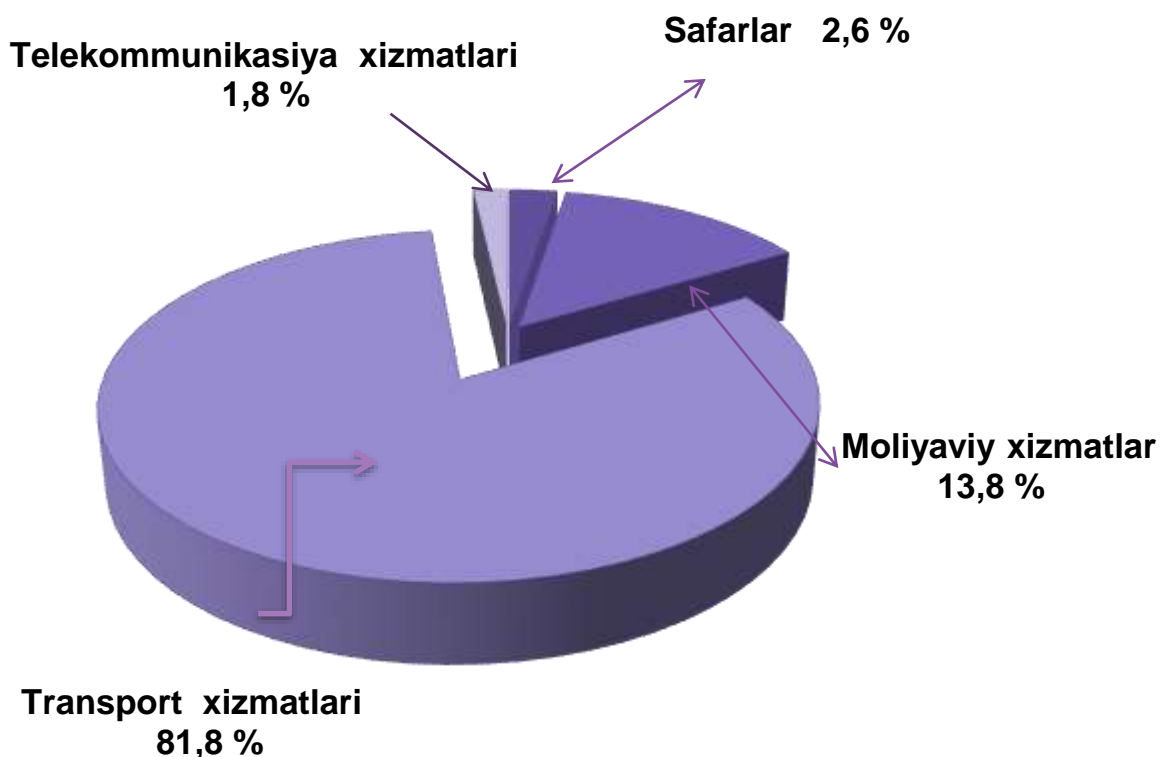
shu jumladan:

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	79,5	56,2	46,2	67,0	1,3	0,2	14,1	-
Ichimliklar va tamaki	-	0,02	-	-	-	-*	-	0,03
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	3,4	16,8	4,4	4,2	2,4	3,7	0,08	1,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	1,5	0,4	2,3	0,09	-	-	-	-
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	-	0,003	0,0	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	1,0	2,8	0,03	0,03	-	-	-	0,04
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	2,1	6,8	37,4	32,8	76,1	44,1	30,8	26,1
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	0,03	0,1	0,3	0,4	-	-	-	-
Turli xil tayyor va boshqa buyumlar	1,6	5,3	5,4	10,3	-	-	-	-
Xizmatlar	0,1	0,08	4,4	1,8	-	-	-	0,06

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020 – yil yanvar-sentabr, ulushi, %da)

Xizmatlar eksporti hajmi 6,7 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,7 % ini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 14,7 % ga kamayganligi kuzatildi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport (81,8 %) va moliyaviy (13,8 %) xizmatlari hissasiga to'g'ri kelgan. Shu bilan birga telekommunikatsiya, kompyuter va axborot xizmatlari (1,8 %), safarlar bilan bog'liq xizmatlar (2,6 %) ni tashkil etgan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORTI

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 145,6 mln. dollar qiymatli 165,6 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Bunda 2019-yilning mos davriga nisbatan 23,3 mln. AQSh dollarida pastlashish kuzatilib, 13,8 % ga kamaydi. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 24,4 mln. AQSh dollariga teng 51,4 ming tonna sabzavot, shuningdek 91,9 mln. AQSh dollari qiymatidagi 80,1 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga

katta e`tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 36,5 % ni tashkil etdi.

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Rossiya Federatsiyasi (45,6 %), Qirg`iz Respublikasi (38,3 %), va Qozog`iston (13,3 %) davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI
(yanvar-sentabr)

Davlatlar	2019-yil	2020-yil
-----------	----------	----------

	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da
Rossiya Federatsiyasi	70,5	45,7	27,1	81,8	66,4	45,6
Qirg'iz Respublikasi	42,3	79,6	47,1	45,1	55,7	38,3
Qozog'iston	59,3	35,8	21,2	32,6	19,4	13,3
Afg'oniston	0,7	0,6	0,4	0,7	0,3	0,2
Belarus	0,4	0,1	0,1	0,3	0,3	0,2
XXR	0,3	1,2	0,7	0,07	0,2	0,1
Pokiston	0,2	0,2	0,1	0,07	0,06	0,0
Tojikiston	0,5	0,5	0,3	0,2	0,1	0,1
Ukraina	7,7	3,0	1,8	3,2	1,6	1,1
Turkiya	0,8	0,7	0,4	-	-	-
Koreya Respublikasi	0,3	0,4	0,2	0,2	0,6	0,4
Litva	0,06	0,03	0,0	0,3	0,1	0,1
Germaniya	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2	0,1
BAA	0,05	0,1	0,1	0,06	0,1	0,1
Turkmaniston	0,3	0,03	0,0	-	-	-
Cehiya	0,04	0,01	0,0	-	-	-
Bo'shqalar	1,45	0,83	0,5	0,6	0,54	0,4

*-qiymat ifodasidan

Eksport qilingan to'qimachilik mahsulotlari tarkibida paxtadan yigirilgan ip (75,0 %), paxta gazlamalari (10,3 %) hamda tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari (6,2 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 120 turdagi to'qimachilik mahsulotlari dunyoning 40 ta davlatiga eksport qilindi.

To'qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining kamayishi bevosita paxta xomashyosi o'rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko'rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 174,5 mln. AQSh dollarlik to'qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 43,7 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 13,1 % ga kamaydi.

TO'QIMA CHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Paxtadan yigirilgan ip	184,7	170,2	130,9
Tayyor trikotaj va tikuvchilik kiyimlari	3,5	4,6	10,8
Gilamlar	0,04	0,03	0,008

Naqshli mato	1,5	2,7	4,5
Boshqa to`qimachilik mahsulotlari	2,7	2,4	2,8
Paxtadan gazlamalar	17,1	13,9	18,0
Ipak va ipak mahsulotlari	2,6	4,6	4,0
Paxta mahsulotlari	1,8	2,0	3,0
Boshqalar	0,6	0,5	0,6

Viloyatning to`qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag`batlantirish borasidagi amaliy ishlari najasida, mamlakatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

To`qimachilik mahsulotlarining eng katta ulushi Xitoy Xalq Respublikasi (46,2 mln. AQSh dollari, ulushi 26,5 %), Rossiya Federatsiyasi (41,3 mln. AQSh dollari, uluhi 23,6%) va Turkiya (30,8 mln.AQSh dollari, ulushi 14,9 %) davlatlari hissasiga to`g`ri keldi.

DAVLATLAR KESIMIDA TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr, mln AQSH dollari)

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
XXR	84,8	77,6	46,3
Rossiya Federatsiyasi	50,6	40,8	41,3
Turkiya	23,0	30,8	26,0
Polsha	12,2	10,7	16,8

Misr	1,6	9,1	7,1
Bangladesh	14,2	8,1	6,4
Singapur	-	-	5,5
Qirg'iz Respublikasi	1,5	1,3	3,9
Koreya Respublikasi	4,6	3,6	3,5
Ukraina	2,1	2,6	2,5
Belarus Respublikasi	2,3	1,2	1,8
Cehiya	1,3	1,0	1,4
Marokesh	0,9	2,0	1,3
Portugaliya	1,5	1,4	1,3
Belgiya	1,3	1,2	1,2
Hindiston	-	0,2	1,2
Qozog'iston Respublikasi	0,7	0,9	1,0
Germaniya	1,4	0,4	1,0
Latviya	0,6	0,8	0,7

FARG'ONA VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-sentabr)

2020-yil yanvar-sentabr oylarida import hajmi 638,8 mln. AQSh dollarini va 2019-yilning mos davriga nisbatan 106,3 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashina va asbob uskunalari (31,7 %), mineral yoqilg'ı, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar (22,9 %), oziq-ovqat mahsulotlari (12,2 %) hamda kimyoviy vositalar (8,0 %) hisobiga to'g'ri keldi.

XSST BO' LIMI BO'YICHA IMPORT TARKIBI (2020-yil, yanvar-sentabr, ulushi,% da)

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020-yilning yanvar-sentabr import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 39,7 mln. AQSh dollariga ko'paydi va 545,7 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 6,8 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2020- yil yanvar-sentabr)

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			MDH davlatlari			Boshqa davlatlari		
	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da	Jami	O'tgan yilga nisbatan, % da	Umumiy hajmga nisbatan, %da
Jami import	638,8	106,3	100	322,0	132,9	100	316,8	88,3	100

shu jumladan:

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	77,9	152,8	12,2	62,6	170,1	19,4	15,4	108,1	4,9
Ichimliklar va tamaki	0,04	9,3 m	0,0	0,03	100	0,01	0,004	119,8	0,001
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	12,7	63,2	2,0	11,3	60,3	3,5	1,5	99,8	0,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	146,0	2,3 m	22,9	145,6	2,7 p	45,2	0,5	174,9	0,1
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	13,2	228,2	2,1	13,2	2,3 p	4,1	0,01	126,3	0,005
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	51,0	95,9	8,0	15,6	91,1	4,8	35,3	98,3	11,2
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	109,7	68,8	17,2	65,5	64,2	20,3	44,2	77,1	14,0
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	202,7	86,7	31,7	6,5	92,1	2,0	196,2	85,6	61,9
Turli xil tayyor buyumlar	18,1	107,5	2,8	1,7	148,8	0,5	16,3	104,5	5,2
Xizmatlar	7,4	93,7	1,2	0,01	1,2	0,0	7,4	102,7	2,3

Importning eng katta ulushi, jumladan, mineral yoqilg'i yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar (45,2 %), sanoat mahsulotlari (20,3 %), oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (19,4 %) MDH mamlakatlariga to'g'ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunolari (61,9 %) va kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (11,2 %), hissasiga to'g'ri keladi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar- sentabr, ulushi, % da)

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, 2018-yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik

hayvonlar 7,1 % dan 12,2 % ga ko'paydi, mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar 34,8 % dan 22,9 % ga kamaydi.

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	7,1	8,5	12,2
Ichimliklar va tamaki	0,002	0,001	0,006
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	3,6	3,4	2,0
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	34,8	8,8	22,9
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar	0,6	1,0	2,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	5,6	8,8	8,0
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	22,6	26,5	17,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	22,7	38,9	31,7
Turli xil tayyor buyumlar	2,3	2,8	2,8
Xizmatlar	0,7	1,3	1,2

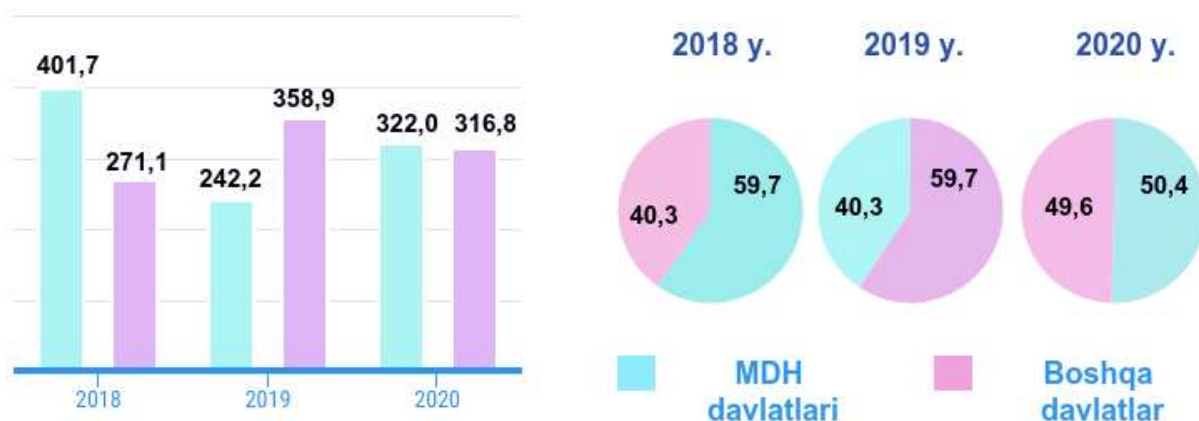
**XSST BO'LIMI BO'YUCHA MAHSULOTLARI
IMPORTI TARKIBI
(2020 yil yanvar-sentabr)**

XSST bo'limi nomi	Min. AQSh dollari	2019-yilning mos davriga nisbatan, % da
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar		
Sabzavotlar va mevalar	12,4	355,1
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	49,6	167,7
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	1,6	29,1
Kofe, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	5,6	120,9

Ichimliklar va tamaki		
Ichimliklar	0,04	929,0
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari		
Probka va yog`och taxtalar	7,4	108,5
Tabiiy kauchuk	1,5	142,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	139,7	291,7
Ko`mir ,koks va briketlar	6,3	120,5
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar		
O`simlik moylari va yog`lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	13,2	228,2
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar		
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	10,4	119,9
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari		
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar,boshqa joyda tasniflanmagan	28,2	62,8
Chuyan va po`lat	30,0	56,6
Metaldan tayyorlangan buyumlar	11,4	95,4
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar(mebeldan tashqari)	10,7	51,2
Mashinalar va transport asbob-uskunolari		
Avtomobillar	18,0	62,9
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	10,6	108,1
Aniq sohalar uchun maxsus mo`ljallangan mashinalar	97,8	77,8
Sanoat uchun maxsus bo`lmagan mashinalar va asbob uskunalar	63,9	136,7
Turli xil tayyor buyumlar		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	0,8	4,5 m
Blokli binolar,suv o`tkazish,kanalizatsiya, isitish va yoritish uskunolari	10,1	118,3
Har xil tayyor buyumlar	2,3	71,8

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR
IMPORTI HAJMLAR DINAMIKASI**
(2020 –yil yanvar-sentabr, mln AQSH dollari, ulushi, % da)

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida (31,1 %) ulushi bilani Qozog`iston Respublikasini (22,2 %) hamda Rossiya Federatsiyasini (19,4 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

TOVAR VA HIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR (yanvar-sentabr)

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	211,8	202,7	131,1	95,7	1	1
Qozog`iston	81,9	138,0	53,0	168,4	2	2
Rossiya Federatsiyasi	98,2	122,7	50,6	125,0	3	3
Turkiya	32,8	25,1	93,2	76,7	4	4
Qirg`iz Respublikasi	31,5	23,7	104,1	75,3	5	5

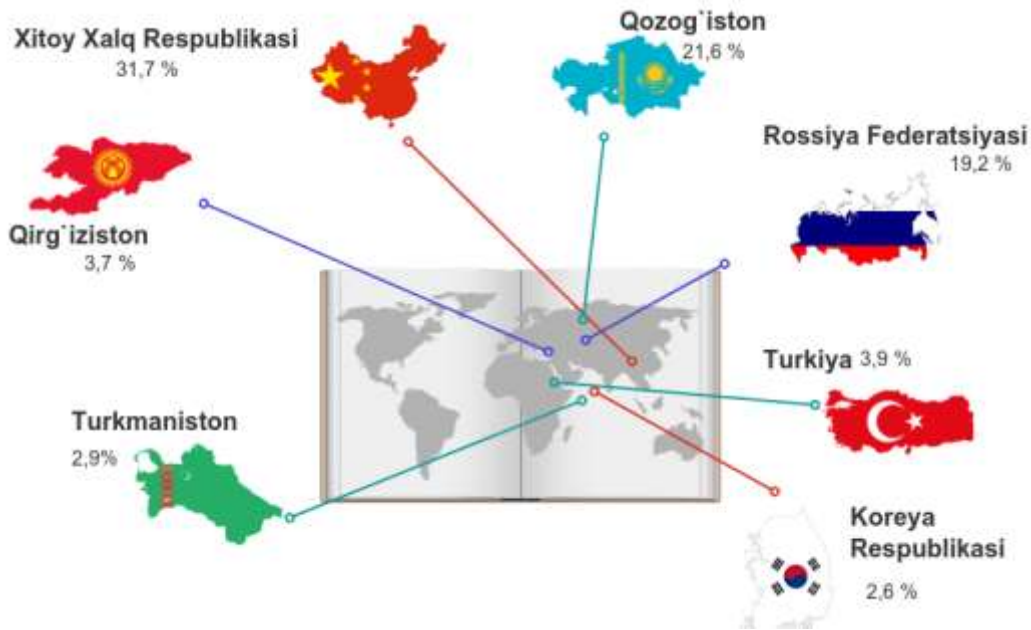
Turkmaniston	5,3	18,7	61,6	355,4	11	6
Respublika Koreya	18,3	16,5	120,7	90,4	8	7
Germaniya	20,0	14,6	139,5	73,0	6	8
Niderlandiya	2,0	14,3	71,6	700,4	15	9
Tojikiston	19,9	13,7	276,9	68,7	7	10
Italiya	3,3	5,3	72,7	162,0	12	11
Hindiston	2,9	4,7	24,4	160,0	13	12
Litva	9,1	4,7	231,9	51,4	9	13
Yaponiya	8,7	4,3	145,9	49,1	10	14
Avstriya	0,7	2,7	631,1	401,2	19	15
Shveysariya	2,3	2,6	42,1	114,5	14	16
AQSH	1,6	2,3	25,6 p	144,7	16	17
Ekvador	1,1	2,3	5,4 p	2,1 p	17	18
Ispaniya	0,8	2,2	45,4	2,7 p	18	19
Cehiya	0,7	2,0	17,4	2,8 p	20	20

2019-yil bilan taqqoslaganda import bo'yicha eng yuqori beshtalikda o'zgarish kuzatilmadi.

VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ILUSHI (2020-yil yanvar-sentabr)

2020-yil yanvar-sentabr oylari yakuni bo'yicha Fargona viloyati tomonidan 60 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Qozog'iston, Rossiya Federatsiyasi, Turkiya, Qirg'iziston, Respublika Koreya va Turkmaniston) jami importning 85,7 % ini tashkil qiladi, bu 547,5 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

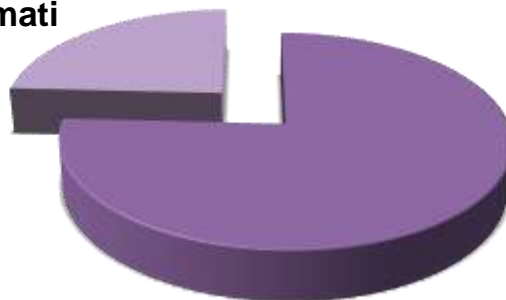
Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Qozog'iston, Koreya, Rossiya, tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (2020-yanvar-avgust, ulushi, % da)

2020-yil yanvar-sentabr oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 7,4 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 1,2 % ini tashkil etdi va o'tgan yilga nisbatan 6,3 % ga kamaydi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi savdo va texnik muhandislik xizmati (24,2 %) va boshqa xizmatlaridan (75,8 %) iborat bo'ldi.

**Savdo va texnik
muhandislik xizmati**
24,2 %

Boshqa xizmatlar
75,8 %

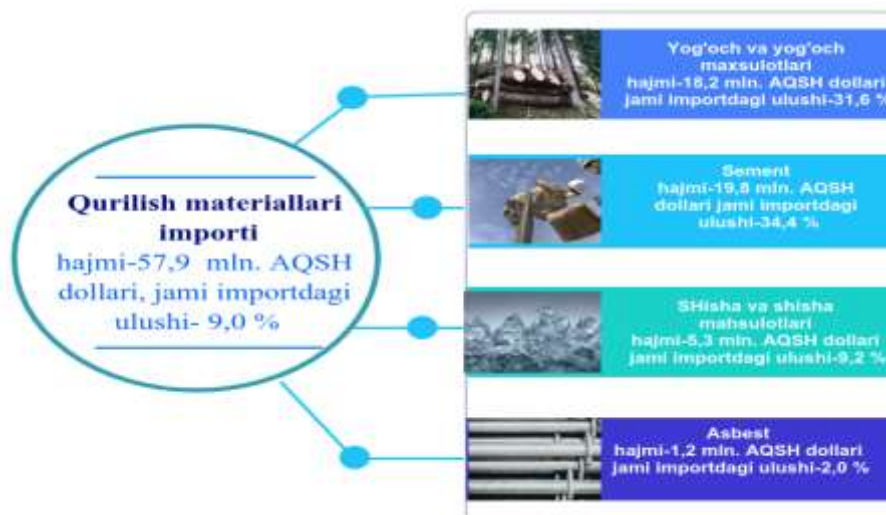

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI

2020-yil yanvar-sentabr oylari yakuni bilan 57,5 mln. AQSh dollari miqdorida qurilish materiallari importi amalga oshirilgan bo`lib, umumiy import hajmining 9,0 % ini tashkil qildi.

Import qilingan qurilish materiallari tarkibida yog`och va yog`och mahsulotlari (31,6 %), shisha va shisha buyumlar (9,2 %), sement (34,4 %), hamda asbest (2,0 %) asosiy ulushni egallagan.

2020-yil yanvar-sentabr yakunlariga ko`ra, 2019-yil yanvar-sentabr oylariga nisbatan pasayish (63,9 %) qayd etildi.

Qurilish materiallari importi, asosan yurtimizda olib borilayotgan bunyodkorlik, keng ko'lamdagi qurilish-rekonstruksiya ishlarini amalga oshirilishiga qaratilmoqda.

QURILISH MATERIALLARI IMPORTI DINAMIKASI
(yanvar-sentabr, mln. AQSH dollari)

Qurilish materiallari	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Yog`och va yog`och mahsulotlari	30,9	27,9	18,2
Shisha va shisha buyumlar	4,5	4,1	5,3
Sement	27,6	35,9	19,8
Asbest	9,5	5,4	1,2

Shu o`rinda ta`kidlash lozimki, davlatimiz tomonidan qurilish mahsulotlari importi o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarish hamda ichki bozorni sifatli va arzon qurilish materiallari bilan ta`minlash bo`yicha bir qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi bo`limi.
Tel.:(73)-249-87-18